ශ්‍රී ලංකා විවෘත විශ්වවිද්‍යාලය
කළමනාකරණ අධ්‍යයන පීඨය
කළමනාකරණ අධ්‍යයනවේදී ගෞරව උපාධිය
OSU3571 - කළමනාකරණයේ මූලධර්ම
අවසාන විභාගය – 2025 / 2026
කාලසීමාව - පැය තුනයි (03)

දිනය: 13 ජූනි 2026 *වෙලාව: පෙ.ව. 9. 30 - ප.ව. 12.30*

උපදෙස්:

- මෙම ප්‍රශ්න පත්‍රය ප්‍රශ්න හතකින් (07) සමන්විත වේ. ඕනෑම ප්‍රශ්න හතරක් (04) තෝරා පිළිතුරු සපයන්න.
- සියලුම ප්‍රශ්නවලට සමාන ලකුණු ලැබේ (ප්‍රශ්නයකට ලකුණු 25 බැගිනි).
- නොපැහැදිලි අත් අකුරු සඳහා ලකුණු අඩු කරනු ලැබේ.

ප්‍රශ්නය 01

පහත සඳහන් ප්‍රකාශ සමඟ ඔබ එකඟ වන්නේද නැද්ද යන්න සඳහන් කර, ඒ සඳහා කෙටි සාධාරණීකරණයක් ලියන්න.

i. කළමනාකරණය නිර්වචනය කිරීම සඳහා විශ්වීයව පිළිගත් තනි නිර්වචනයක් නොමැත.

ii. කළමනාකරුවන්ට එකවර කාර්යක්ෂමතාව (Efficiency), සඵලදායකත්වය (Effectiveness) සහ ඵලදායීතාව (Productivity) වැඩි දියුණු කළ හැකිය.

iii. Mintzberg ට අනුව, 'ප්‍රකාශක' (Spokesperson) භූමිකාව තීරණ ගැනීමේ භූමිකාවකි (Decisional role).

iv. VUCA පරිසරයක පරමාදර්ශී තීරණ ගැනීම සඳහා 'සම්භාව්‍ය ආකෘතියට' (Classical model) වඩා 'පරිපාලන ආකෘතිය' (Administrative model) වඩාත් අදාළ වේ.

v. ඉහළ සහ පළමු පෙළ කළමනාකරුවන්ට සාපේක්ෂව මධ්‍යම මට්ටමේ කළමනාකරුවන්ට අඩු මානව කුසලතා අවශ්‍ය වේ.

(5*5 = ලකුණු 25)

ප්‍රශ්නය 02

Fruity Drink Pvt Ltd යනු ශ්‍රී ලංකාවේ පාන වර්ග නිෂ්පාදන සමාගමකි. සමාගම මෑතකදී පාරිසරික අභියෝග කිහිපයකට මුහුණ දී ඇත. රජය සීනි සහිත පාන වර්ග සඳහා නව බදු හඳුන්වා දුන් අතර එමඟින් නිෂ්පාදන මිල ඉහළ ගියේය. ආර්ථික උද්ධමනය පාරිභෝගික ක්‍රය ශක්තිය අඩු කර ඇති අතර එමඟින් විකුණුම් අඩු වී ඇත. පාරිභෝගිකයින් දැන් වඩාත් සෞඛ්‍ය සම්පන්න වන අතර සෞඛ්‍ය සම්පන්න පාන විකල්ප වලට වැඩි කැමැත්තක් දක්වයි. ඒ සමඟම, නව තාක්ෂණය තරඟකරුවන්ට මාර්ගගත ඇණවුම් සහ වේගවත් බෙදාහැරීමේ සේවා හඳුන්වා දීමට ඉඩ දී ඇත. ප්ලාස්ටික් භාවිතය අඩු කිරීමට සහ තිරසාර නිෂ්පාදන ක්‍රම අනුගමනය කිරීමට සමාගම පාරිසරික පීඩනයට ද මුහුණ දෙයි. මෙයට අමතරව, දැඩි ආහාර සුරක්ෂිතතා නීති සහ කම්කරු රෙගුලාසි සංවිධානය විසින් අනුගමනය කළ යුතුය.

PESTEL විශ්ලේෂණ රාමුව භාවිතා කරමින්, **Fruity Drink Pvt Ltd** සඳහා බලපාන බාහිර පාරිසරික සාධක විශ්ලේෂණය කර මෙම සාධක ආයතනික ක්‍රියාකාරිත්වයට බලපාන ආකාරය පැහැදිලි කරන්න.

(ලකුණු 25)

ප්‍රශ්නය 03

i) සංවිධානවලට ඔවුන්ගේ ඉලක්ක ඵලදායීව හා කාර්යක්ෂමව සාක්ෂාත් කර ගැනීමට උපකාරී වන බැවින්, සැලසුම් කිරීම (Planning) වඩාත් වැදගත් කළමනාකරණ කාර්යයන්ගෙන් එකක් ලෙස සැලකේ. කෙසේ වෙතත්, කළමනාකරුවන් බොහෝ විට සැලසුම් ක්‍රියාවලියේදී විවිධ අභියෝගවලට මුහුණ දෙයි. සැලසුම් කිරීමේ වැදගත්කම සාකච්ඡා කර ආයතනික සැලසුම්කරණයේ යෙදෙන විට කළමනාකරුවන් මුහුණ දෙන අභියෝග විවේචනාත්මකව පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 15)

ii) සංවිධානවල භාවිතා වන විවිධ පාලන ක්‍රම සාකච්ඡා කර ආයතනික ඉලක්ක සපුරා ගැනීමේදී ඒවායේ වැදගත්කම පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 10)

ප්‍රශ්නය 04

i) වර්තමානයේදී පවතින ගතික පරිසරය තුළ ඵලදායීව සිටීමට නම්, නායකයින් ඒකාධිපති (autocratic) ශෛලීන් ඉක්මවා ගොස් මානවවාදී (humanistic) නායකත්ව ප්‍රවේශයන් වැළඳ ගත යුතුය." මෑත කාලීන නායකත්ව න්‍යායන් භාවිතා කරමින් මෙම ප්‍රකාශය විවේචනාත්මකව ඇගයීමට ලක් කරන්න (ලකුණු 15)

ii) සන්නිවේදන ක්‍රියාවලිය විස්තර කර එක් එක් අදියරේදී ඇති බාධක ආයතනික කාර්යක්ෂමතාවයට බලපාන ආකාරය සාකච්ඡා කරන්න. (ලකුණු 10)

ප්‍රශ්නය 05

"TechnoWave" යනු මෑතකදී කුඩා සේවා ස්ථානයක සිට මහා පරිමාණ කර්මාන්ත ශාලාවකට මාරු වූ නිෂ්පාදන සමාගමකි. නිල ධූරාවලියක් තිබියදී, සේවකයින් විවිධ දෙපාර්තමේන්තු හරහා අවිධිමත් සමාජ කණ්ඩායම් පිහිටුවා ඇති බව කළමනාකරු දැක ඇති අතර ඒවා බොහෝ විට නිල සංදේශවලට වඩා වේගයෙන් තොරතුරු බෙදා ගනී. මෙහෙයුම් ස්ථාවර කිරීම සඳහා, කළමනාකරු මෙම සමාජ ගතිකත්වයන් කළමනාකරණය කරන අතරතුර සංවිධාන ව්‍යුහය (organizational structure) විධිමත් කළ යුතුය.

ආයතනික ව්‍යුහය පිළිබඳ ඔබේ දැනුම භාවිතා කරමින්, මෙම සමාගම සඳහා කාර්යශ්‍රිත ව්‍යුහයක් (functional structure) නිර්මාණය කරන්නේ කෙසේද යන්න නිරූපණය කර, අවිධිමත් කණ්ඩායම් වල වාසි සහ විභව අභියෝග යන දෙකම ඉස්මතු කරමින්, ඒවා සමාගමේ මෙහෙයුම් සහ සමස්ත කාර්යක්ෂමතාවයට බලපාන ආකාරය විවේචනාත්මකව තක්සේරු කරන්න. (ලකුණු 25)

ප්‍රශ්නය 06

i) පසුගිය වසර දෙක තුළ ABC නිෂ්පාදන සමාගම ඉහළ සේවක පිරිවැටුම් (employee turnover) අනුපාතයක් අත්විඳ ඇත. සේවකයින්ට තරඟකාරී වැටුප් ලැබුණද, බොහෝ දෙනෙක් ආතතිය, පිළිගැනීමක් නොමැතිකම සහ සීමිත වෘත්තීය වර්ධන අවස්ථා පිළිබඳව පැමිණිලි කරති. මෑතකදී, දක්ෂ සේවකයින් කිහිප දෙනෙකු ඉල්ලා අස්වී තරඟකරුවන්ට එක් විය.

අදාළ අභිප්‍රේරණ න්‍යායක් භාවිතා කිරීමෙන්, ABC නිෂ්පාදන සමාගමේ සේවක පිරිවැටුම සඳහා හේතු විශ්ලේෂණය කර සේවකයින් රඳවා තබා ගැනීම වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා උපාය මාර්ග යෝජනා කරන්න.

(ලකුණු 13)

ii) නිෂ්පාදන ගුණාත්මකභාවය සහ පාරිභෝගික තෘප්තිය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා GlobalTech නිෂ්පාදන සමාගම මෑතකදී සම්පූර්ණ තත්ත්ව කළමනාකරණ (TQM) භාවිතයන් හඳුන්වා දුන්නේය. කෙසේ වෙතත්, දුර්වල සන්නිවේදනය, කණ්ඩායම් වැඩ නොමැතිකම සහ තීරණ ගැනීමේදී සේවක සහභාගීත්වය අඩෙර්යමත් කරන සේවා ස්ථාන සංස්කෘතියක් හේතුවෙන් මෙම මුලපිරීම සේවකයින්ගෙන් ප්‍රතිරෝධයට ලක් විය. තත්ත්ව වැඩිදියුණු කිරීමේ වැඩසටහන් සඳහා විශාල වශයෙන් ආයෝජනය කළද, TQM කෙරෙහි සේවක කැපවීම අඩු මට්ටමක පවතින බව කළමනාකරුවන් නිරීක්ෂණය කළහ. ඉහත සිද්ධිය භාවිතා කරමින්, GlobalTech නිෂ්පාදන සමාගමට බලපාන සංස්කෘතික බාධක සාකච්ඡා කර ගුණාත්මකභාවය-නැඹුරු (quality-oriented) ආයතනික සංස්කෘතියක් වර්ධනය කිරීම සඳහා උපාය මාර්ග නිර්දේශ කරන්න. (ලකුණු 12)

ප්‍රශ්නය 07

(i) සංවිධානයක ජීවන චක්‍රය (life cycle) විස්තර කර ව්‍යාපාරික සංවිධානවල වර්ධනය සමාජයකට වැදගත් වන්නේ මන්දැයි පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 07)

(ii) ජාල විශ්ලේෂණය (Network Analysis) වැදගත් ප්‍රමාණාත්මක සැලසුම්කරණ මෙවලමකි (quantitative planning tool). ජාල විශ්ලේෂණ තාක්ෂණය විස්තර කර සුදුසු උදාහරණයක් භාවිතා කරමින් ජාල රූප සටහනක් (Network Diagram) සංවර්ධනය කිරීමේදී අනුගමනය කළ යුතු පියවර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 08)

(iii) ඔබ ශ්‍රී ලංකාවේ දකුණු පළාතේ ප්‍රධාන හෝටලයක මෙහෙයුම් කළමනාකරුවෙකු යැයි උපකල්පනය කරන්න. ඔබේ සංවිධානයේ මෙහෙයුම් පද්ධතිය (operations system) සැලසුම් කිරීමේදී ඔබ ගන්නා ප්‍රධාන තීරණ හතර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 10)

****සියලු හිමිකම් ඇවිරිණි****